

Valsts ieņēmumu
dienests

Nedeklarētā darba samaksa ("aplokšņu alga") vispārējā nodokļu režīmā strādājošiem un tās radītā nodokļu plaisa 2024. gadā

2025. gada jūnijā

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS

Valsts ieņēmumu
dienests

1.sadaļa. Pētījuma būtība

Kas ir nodokļu plaisa un kāpēc to vērtēt

Valsts ieņēmumu
dienests

Nodokļu plaisa (angl. tax gap) ir nedeklarētās un deklarētās, bet nesamaksātās nodokļu summas attiecība pret potenciālo nodokļu masu, kas tiktu aprēķināta un iekasēta ar nosacījumu, ka visi nodokļu maksātāji pilnā apmērā izpilda savas nodokļu saistības.

Nodokļu plaisas apmērs un tās samazinājums ir viens no VID stratēģijas rezultatīvajiem rādītājiem.

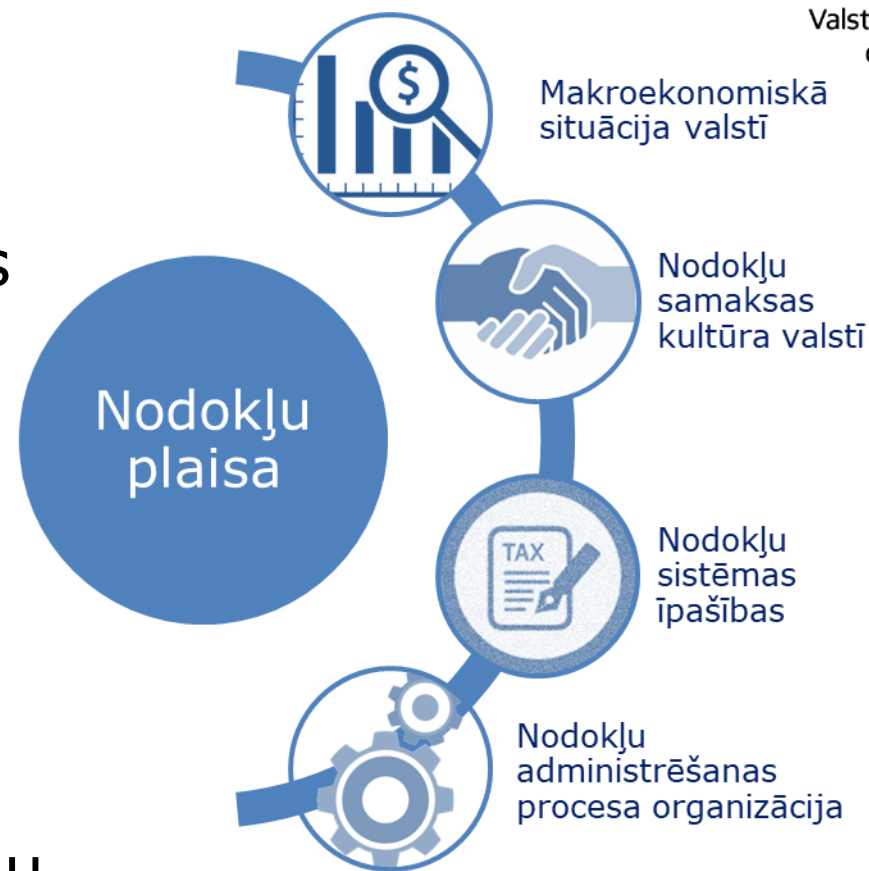
Nodokļu plaisas lieluma analīze tiek izmantota, lai:

- novērtētu kopējās tendences nodokļu maksātāju brīvprātīgas pakļaušanās līmeņa attīstībā;
- novērtētu izvairīšanās no nodokļu maksāšanas apjomu;
- efektīvi pārvaldītu ar nodokļu pakļaušanos saistītus riskus.

Faktori, kas ietekmē nodokļu plaisu

Ārvalstu nodokļu administrāciju nodokļu plaisu dinamikas novērojumi liecina, ka nodokļu plaisas apmērs lielā mērā ir atkarīgs no makroekonomiskās situācijas valstī, kā arī nodokļu likmju un citu nodokļu sistēmas elementu izmaiņām.

Tādējādi secināms, ka nodokļu plaisas apmērs raksturo ne tikai nodokļu administrācijas spēju samazināt nodokļu nemaksāšanas līmeni valstī, bet zināmā mērā raksturo vidi, kurā darbojas nodokļu administrācija.

Valsts ieņēmumu
dienests

Pētījuma ierobežojumi

Valsts ieņēmumu
dienests

- Pētījums veikts, pamatojoties uz nodokļu pārskatu datu analīzi, tādējādi tajā nav iekļauti nelegālās nodarbinātības radītie nodokļu zaudējumi.
- Pētījuma ietvaros nav analizēta darba samaksas ticamība valsts, pašvaldību un sabiedriskā labuma organizāciju sektorā.
- Pētījumā uzmanība veltīta darba samaksas deklarēšanas pilnīgumam, neanalizējot iemaksai aprēķināto nodokļu samaksas aspektu.

«Aplokšņu algas» novērtēšanas metodes būtība

Valsts ieņēmumu
dienests

Nemot vērā, ka darba samaksa ir atkarīga no nodarbināto profesijas un nostrādātā laika, ar mikrometodes palīdzību tiek novērtēta katras darbavietas atbilstība divām darba samaksas komponentēm:

- **vidējai stundas tarifa likmei, kura ir «normāla»** noteiktai profesijai noteiktā plānošanas reģionā;
- **vidējam darba stundu skaitam, kurš ir «normāls»** analizētajā profesijā noteiktā plānošanas reģionā.

Ja minētajām komponentēm veidojas būtiska neatbilstība vidējam lielumam, kas tiek uzskatīts par konkrētās profesijas, reģiona un taksācijas perioda «**normu**», darbavietai tiek identificēts nedeklarētās samaksas risks.

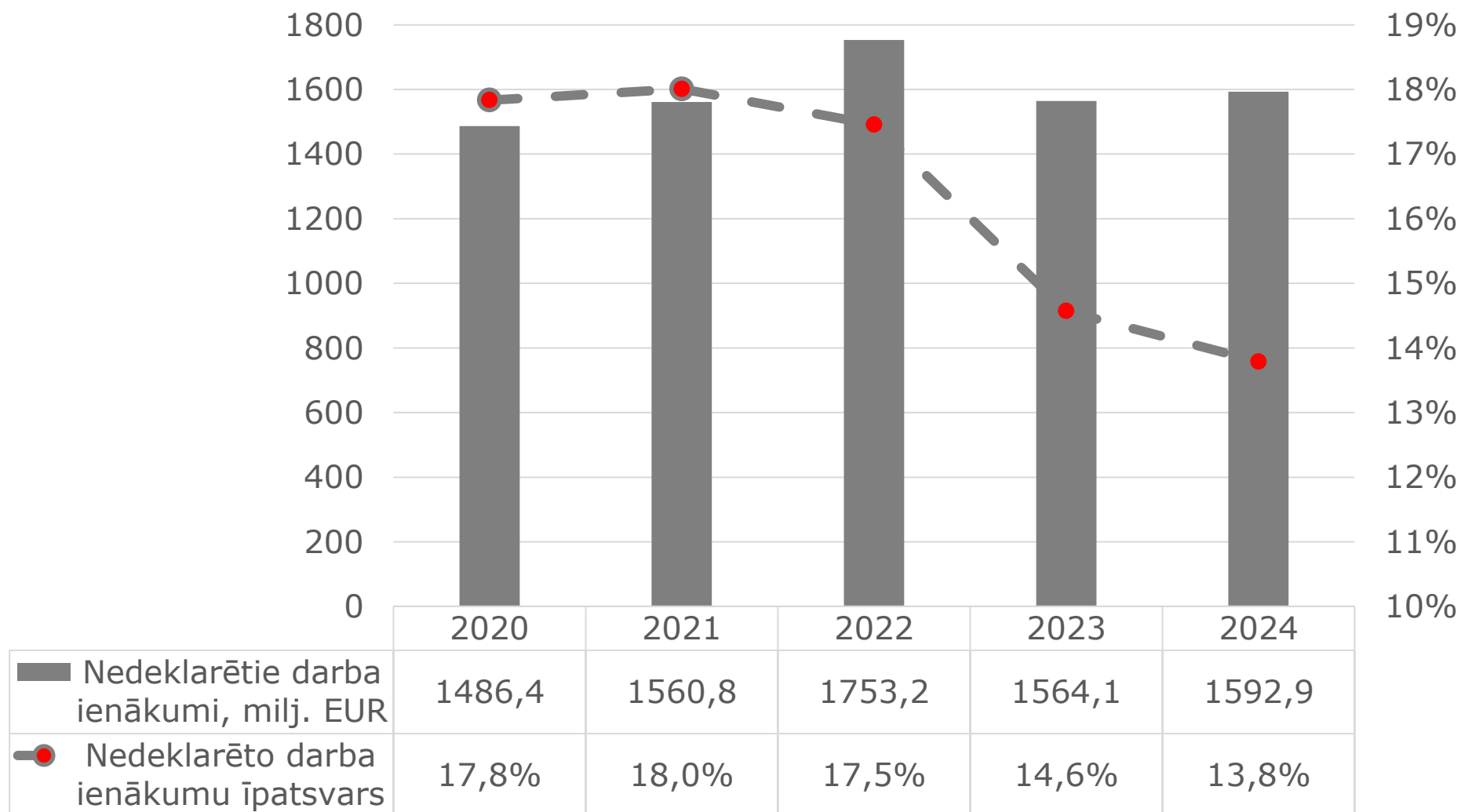
Valsts ieņēmumu
dienests

2.sadaļa. Nedeklarētie darba ienākumi un nodokļu saistības

Valsts ieņēmumu
dienests

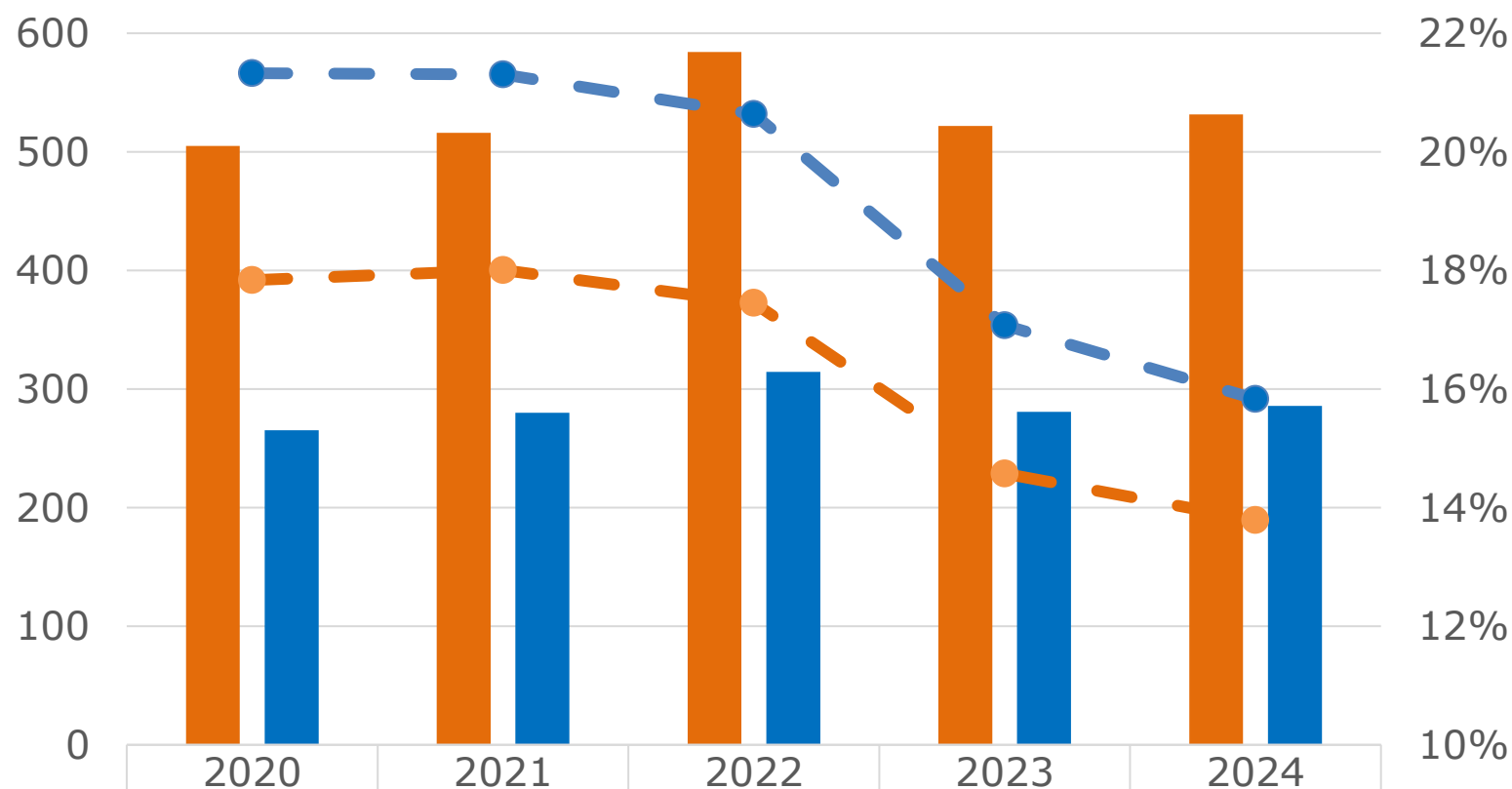
Nedeklarētie darba ienākumi (milj. EUR) un to īpatsvars komercsektorā, %

VSAOI un IIN plaisa komercsektorā (milj. EUR) un tas īpatsvars, %

Valsts ieņēmumu
dienests

VSAOI plaisa, milj. EUR	2020	2021	2022	2023	2024
IIN plaisa, milj. EUR	2020	2021	2022	2023	2024
VSAOI plaisa, %	2020	2021	2022	2023	2024
IIN plaisa, %	2020	2021	2022	2023	2024

Nozares ar lielāko nedeklarēto darba ienākumu apmēru 2024. gadā

Valsts ieņēmumu dienests

Nozare (atbilstoši NACE 2. redakcijai)		Nedeklarētie darba ienākumi, milj. EUR	Nedeklarēto darba ienākumu īpatsvars, %	VSAOI plaisa, milj. EUR	IIN plaisa, milj. EUR
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	161,45	14,2%	53,90	28,98
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	138,99	26,6%	46,41	24,95
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	105,66	11,4%	35,28	18,96
43	Specializētie būvdarbi	77,56	21,8%	25,90	13,92
56	Ēdināšanas pakalpojumi	68,41	20,5%	22,84	12,28
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	61,93	20,5%	20,68	11,12
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	61,83	8,0%	20,65	11,10
41	Ēku būvniecība	60,88	17,3%	20,33	10,93
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	59,75	19,7%	19,95	10,72
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	53,91	22,6%	18,00	9,68

Valsts ieņēmumu
dienests

Paldies par uzmanību!

Papildus informācijai aicinām skatīt Valsts ieņēmumu dienesta sagatavoto un mājaslapā publicēto:

Nozaru statistikas vizualizāciju:

<https://www.vid.gov.lv/lv/nozaru-vizualizacija>

Profesiju atalgojuma vizualizāciju:

<https://www.vid.gov.lv/lv/profesiju-atalgojums>

Valsts ieņēmumu
dienests

@vidgovlv

@vid_gov

@vid_gov

/valsts-ienemumu-dienests

/vidkomunikacija

EDS "Sarakste ar VID"

+371 67120000

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS

